

Комаровська Оксана Анатоліївна,

доктор педагогічних наук, завідувач лабораторії художньо-естетичного виховання і мистецької освіти ІПВ НАПН України, м. Київ, Україна, e-mail: oksana.komarovska@gmail.com

ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН УРОКІВ МИСТЕЦТВА У 10 (11) класах

До підручника : Комаровська О. А., Миропольська Н. Є., Ничкало С. А., Руденко І. В. Мистецтво : підручник для 10 (11) класу закладів загальної середньої освіти. – Харків : Ранок, 2018. – 192 с.

Запропоновано потижневий тематичний розподіл з урахуванням вивчення предмета протягом одного навчального року.

№	Розділ, тема, навчальний зміст	Орієнтовний мистецький матеріал для сприймання, інтерпретації і практично-творчого опрацювання
1. Мистецька подорож за межами Європи (Мистецтво африканського, американського, індійського, далекосхідного та арабо-мусульманського культурних регіонів)		
1	Африканський культурний регіон. Римський спадок в архітектурі. Енергія руху в давньоєгипетській спадщині. Шедеври у тропіках. Музично-танцювальна мозаїка тропічної та південної Африки.	Архітектурні пам'ятки Північної Африки. Зображення музикантів і танцівників на фресках, мозаїках, у скульптурі Давнього Єгипту. Храмові містерії. Південноафриканські наскельні пам'ятки. Скульптура Беніну. Твори художників школи Пото-Пото. Музичний інструментарій і музика народів тропічної і південної Африки: ритміка (поліритмія), видовищність, хоровий спів, масовість. Танці й танцювальні рухи народів Тропічної і Південної Африки.
2	Американський культурний регіон. Мистецький калейдоскоп Сполучених Штатів. Образотворче мистецтво: виклик традиціям. Музична мозаїка. На сценічних підмостках. Голлівуд – імперія кіноіндустрії.	Стилі і напрями американського образотворчого мистецтва й архітектури ХХ – поч. ХХІ ст. Джексон Поллок, Марк Ротко, Енді Воргол, Ральф Гоїнгз, Нам Джун Пайк, Річард Естес, Чак Клоуз. Джаз та його витоки. Видатні представники. Рок-музика і музиканти. Поп-музика. Ч. Айвз. Космічний пейзаж. Симфонічний джаз і Дж. Гершвін. Музичний авангард Дж. Кейджа, Дж. Крама. А. Дункан. Дж. Баланчін («Коштовності»). М. Грехем, Х. Лімон («Павана Мавра»). Мюзикли Бродвея. Зірки Голлівуда (самостійна робота як актуалізація власного досвіду учнів).
3	Американський культурний регіон: мистецький колорит Латинської Америки. Стінописи Мексики: експресія барв, форм та почуттів. Музично-танцювальна мозаїка.	Муралі Хосе Ороску, Дієго Рівери, Давида Сікейроса. Музей сучасного мистецтва Поліфорум. Фрески Бонампака. Архітектура Мачу-Пікчу. Музично-танцювальна культура. К. Гардель, А. П'яццолла. Танго та інші латиноамериканські танці. Бразильський карнавал. Творчість композитора Е. Віла Лобоса. Балетмейстер і танцівник А. Алонсо.
4	Далекосхідний культурний регіон: мистецька подорож Китаєм. Художні дива Китаю. Музична мозаїка. На театральних підмостках.	Філософський смисл китайської пагоди. Теракотова армія. Витвори з китайської порцеляни (стилі і техніки). Мікрокосм китайської народної музики. Особливості мелодики китайських пісень. Музичний інструментарій. Жанри, сюжети і рухи китайських танців. Пекінська опера (умовність і символіка; сюжети, музика, сценографія, акторська пластика).

№	Розділ, тема, навчальний зміст	Орієнтовний мистецький матеріал для сприймання, інтерпретації і практично-творчого опрацювання
5	<p>Далекосхідний культурний регіон: мистецька подорож Японією. Японський стиль: гармонія і виразність. Музично-танцювальна мозаїка. У дзеркалі сцени та екрана.</p>	<p>Особливості японської архітектури. Золотий павільйон (Кіото). Японський сад. Японська гравюра (Судзукі Харунобу, Кітагава Утамаро, Кацусіко Хокусай). Театральна гравюра якуся-е. Нецке. Музика церемоній гагаку. Придворне танцювальне дійство бугаку. Театр Но. Театр Кабукі. Чайна церемонія. Манга (комікси). Аніме.</p>
6	<p>Індійський культурний регіон. Загадковий і символічний художній світ Індії. Музика – танець – театр. За лаштунками театру тіней (мистецтво країн «Великої Індії»).</p>	<p>Буддійський храмово-монастирський печерний комплекс Аджанта. Мавзолей Тадж-Махал як архітектурно-ландшафтний ансамбль (симбіоз національних архітектурних шкіл). Індійська рага. Музичні інструменти. Раві Шанкар. Танцювальна драма катхакалі. Різновиди індійського класичного танцю. Танець і музика в індійському кінематографі (Боллівуд). Індонезійський театр тіней ваянг-куліт.</p>
7	<p>Арабо-мусульманський культурний регіон Традиції і сучасність мусульманського художнього світу (архітектура, образотворче мистецтво). Музична мозаїка.</p>	<p>Сучасні світські та релігійні архітектурні споруди Об'єднаних Арабських Еміратів (готель «Бурдж-Аль-Араб», Велика мечеть шейха Зайда та ін.). Мистецтво перської мініатюри – ілюстрація та самостійний твір. Реза Абассі. Витвори ізнікської кераміки. Азербайджанський мугам. Мистецтво гри на тарі.</p>
8	<p>Заняття-узагальнення: «Подорожуймо самостійно»: захист колективних мистецьких проєктів. Аудіо- та відеовікторини.</p>	<p>Орієнтовні теми: «Медовий ліс» Індії (Мадхубані); Мачу-Пікчу – місто серед хмар; Велика мечеть Дженне – африканське диво; Містика танцю танура; Художні дива В'єтнаму, Кореї, Камбоджі; Мистецький світ аборигенів Австралії і Океанії; Загадки статуй острова Пасхи.</p>
2. Мистецька подорож країнами Європи		
9	<p>Вступ до подорожі: Гімн Європи. Греція – колиска європейської культури: від античності до сьогодення. Архітектурні пам'ятки. На підмостках сцени: народження світового театру. У полоні Терпсихори: мистецтво танцю.</p>	<p>«Ода до радості». Музична і поетична основа. Текст у перекладі Миколи Лукаша. Палац у Кноссі (архітектурні особливості; фрески). <i>Актуалізація досвіду учнів:</i> Афінівський акрополь. Храм Зевса в Олімпії. Антична Греція – країна народження світового професійного театру: драматурги і драматургія видовищ, акторська гра, музика і танець; облаштування; сценографія. Античний танець: жанри, особливості виконання. Сучасний танець сиртакі.</p>
10	<p>Мистецтво Італії: творчий злет людства. Художні надбання Венеції (архітектура, живопис): традиції і сучасні мистецькі реалії. Італія – «колиска музики». У просторі кіноекрана.</p>	<p>Собор Святого Марка, Палац дожів (Венеція). Венеційська школа живопису. Тіціан. Каналетто. Жанр ведути. Венеційське бієнале. А. Вівальді. Пори року. Опері Дж. Верді – основа репертуару сучасних театрів (фільм-опера «Ріголетто». 1982). Дж. Пуччіні й поняття «веризм» («Мадам Батерфляй»). Н. Паяганіні. 24 каприси (за вибором). Феномен неаполітанської пісні. <i>Актуалізація досвіду учнів:</i> фільми італійського кінематографа (за вибором). «Ромео і Джульєтта» Ф. Дзефіреллі. Музика для кіно Ніно Рота.</p>
11	<p>Мистецькі скарби Іспанії. Архітектурні й живописні пам'ятки. Музика, танець і музичний театр.</p>	<p>Шедеври А. Гауді. Зразки мавританської архітектури. Архітектурно-палацовий ансамбль Альгамбра. Музей Прадо. Д. Веласкес. Ель Греко. Ф. Гойя. П. Пікассо. Феномен фламенко. Болеро, хота, фанданго. М. де Фалья («Танець вогню»). Балет «Трикутний капелюх».</p>
12	<p>Елегантна Франція. Розкіш і свобода Парижа (архітектурні шедеври і образотворче мистецтво). Музична мозаїка. Магія Терпсихори.</p>	<p><i>Актуалізація досвіду учнів:</i> класицизм, імпресіонізм. Версаль: палац і парк. Музей сучасного мистецтва (Культурний центр Жоржа Помпідю). Стиль хай-тек. Твори художників «Паризької школи». Українські митці «Паризької школи» («український авангард») Версаль і музика Ж-Б. Люллі (гавот, твор – за вибором). А. Онеггер – представник «французької шістки» (Пасіфік 231). Шансон ХХ ст. П. Бошан і початок класичної хореографії.</p>

№	Розділ, тема, навчальний зміст	Орієнтовний мистецький матеріал для сприймання, інтерпретації і практично-творчого опрацювання
	Прогулянки Парижем: у цирку та кінотеатрі	Балети «Сильфіда», «Жізьель». Гранд Опера і Серж Лифар (балет «Ікар»). Хореографія М. Бежара, Р. Петі (постановки «Болеро» на муз М. Равеля). «Не-танець» Магі Марен. Цирк д'Івер Бугліон. Брати Люм'єри й український винахідник Й. Тимченко. Зірки французького кіно (за вибором).
13	Мистецькі генії Німеччини. Німеччина – музейна країна. Музична мозаїка. Мистецтво танцю: у пошуках експресії.	Віртуальна екскурсія «Музейний острів у Берліні». К. Д. Фрідріх. А. фон Менцель (твори за вибором). Замкова архітектура: Нойшванштайн. Мейсенська порцеляна: стилі, сюжети, зразки витворів. <i>Актуалізація досвіду учнів:</i> Й. С. Бах (твори за вибором). Р. Вагнер. Увертюри до опер (за вибором). К. Орф. Карміна Бурана (сценічні постановки кантати). Музичний авангард: К. Штокгаузен. Рок-музика. Рухова пластика Р. Лабана. Піна Бауш і «Танцтеатр» (балет-опера – інтерпретація «Орфея і Еврідіки» К. В. Глюка).
14	На каву до Відня: мистецтво Австрії. Віденські художні варіації. Віденські музичні зустрічі.	Лукас Кранах Старший. Колекція друкованої графіки у Віденській галереї Альбертіна. Стильове різноманіття Відня: собор Святого Стефана, Віденська ратуша, Віденська опера. Виставковий павільйон Сецесіон і стиль австрійського модерну. Палац-музей Бельведер (колекція шедеврів Г. Клімта, О. Кокошки). <i>Актуалізація досвіду учнів:</i> плеяда віденських класиків (твори за вибором). А. Розумовський. Й. Штраус-син: віденський вальс і віденська оперета (увертюра до оперети «Летюча миша»). А. Шенберг – представник нововіденської школи. «Місячний П'єро». Додекафонія.
15	Мистецькі відкриття на краю Європи. Художні мандри Бельгією та Нідерландами. На Британських островах. «Англійськість» у живопису й художньому перетворенні природи. Музична мозаїка. Норвезькі експресії. Роздуми про життя, любов і смерть у фарбах і камені. Музика північних фіордів.	Королівський музей витончених мистецтв у Антверпені (колекція шедеврів П. Рубенса, Пітера Брейгеля Старшого, А. ван Дейка). Миська ратуша в Брюсселі. Будинок Тасселя. Гентський вівтар. Система амстердамських каналів. Віртуальні екскурсії Амстердамським державним музеєм і Музеєм Ван Гога. Віртуальна екскурсія архітектурним Лондоном. Жанровий живопис В. Хогарта, портрети Дж. Рейнольдса, пейзажі Дж. Констебля. Англійський стиль садово-паркового мистецтва. Б. Бріттен. Воєнний рекевієм. Велика Британія – батьківщина рок-музики. Хіти «The Beatles» та інших рок-груп. Композиції Стінга. Е. Л. Вебер і його мюзикли (за вибором). <i>Актуалізація досвіду учнів:</i> експресіонізм в образотворчому мистецтві. Живопис Е. Мунка: образи, жанри, стильові особливості творів. Г. Вігеланд і його парк скульптур в Осло. Е. Гріг. Твори за вибором. Танцювальна основа музики (гангар, халлінг, спрінгданс). Старовинна норвезька скрипка.
16	Заняття-узагальнення «Подорожуймо самостійно». Фестиваль мистецьких проєктів. Відео- та аудіовікторини.	Орієнтовні теми: Архітектурні принади Португалії. Кишеньковий годинник – витвір швейцарських ювелірів. Я. Сібеліус – музичний символ Фінляндії. Про що замислилася Русалочка із Копенгагена?
Мистецька подорож країнами Європи триває Мистецтво Східної Європи. «Європейський» Кавказ		
17–18	На берегах Вісли. Художні враження у Кракові (архітектурні пам'ятки і живопис). Музична мозаїка. Романтична Чехія. Краса і велич над водами Влтави (архітектура і образотворче мистецтво). Музично-танцювальна мозаїка. На угорських берегах Дунаю. Прогулянка Будапештом.	Маріацький костюл у Кракові. Віт Ствош. Архітектурний комплекс Вавеля. Живопис Я. Матейка. Твори Я. Матейка на теми української історії. Колекція музею князів Чарторийських (Л. да Вінчі. Пані з горностаєм). Ф. Шопен – «співець фортепіано». К. Пендерецький. Плач за жертвами Хіросіми. Празький град – архітектурно-мистецький заповідник. Собор Святого Віта. Мозаїки. Вітражі А. Мухи. Б. Сметана. Симфонічна поема «Влтава». А. Дворжак. Симфонія «З Нового світу». І. Кіліан – «танцювальний Пікассо» (балет «Воскові крила» або інші за вибором). «Архітектурне обличчя» Будапешта: Королівський палац на території Будацького замку, Базиліка Святого Стефана, будівля Парламенту, Велика синагога. Д. Пауер. Меморіал «Туфлі на набережній Дунаю». Ф. Ліст – композитор і піаніст. Твори для

№	Розділ, тема, навчальний зміст	Орієнтовний мистецький матеріал для сприймання, інтерпретації і практично-творчого опрацювання
	Музична мозаїка: в угорських ритмах.	фортепіано («Кампанелла» та ін. за вибором). Майстри оперети Ф. Легар та І. Кальман (за вибором). «Мікрокосм» Б. Бартока.
19	Росія мистецька. Прогулянки Санкт-Петербургом (місто-музей). Музична мозаїка і музичний театр. На театральних підмостках: «Не вірю!»	<i>Актуалізація досвіду учнів.</i> Музейний комплекс «Державний Ермітаж»: архітектура Зимового палацу. Колекція живопису та скульптури. Шевченківські місця в Санкт-Петербурзі. М. Глінка. Вальс-фантазія. Опера «Руслан і Людмила» (фрагменти). М. Римський-Корсаков. Опера «Кошій безсмертний» (фрагменти). П. Чайковський і М. Петіпа: балетні шедеври (фрагменти). С. Рахманінов (твори за вибором: Концерт № 2 для ф-но з орк., «Всеношна», романс «Бузок»). Прелюдія соль мінор). С. Прокоф'єв. «Ромео і Джульєтта» (фільм-балет, 1954). «Сезони» С. Дягілева: постановки, хореографи, композитори, танцівники, сценографи (перегляд вистав за вибором: «Петрушка», «Післяполудень Фавна» та ін.). «Система» К. Станіславського. Вистави МХАТу, інших театрів (за вибором).
20	Мудрість і гордість Кавказьких гір. Сила почуттів у співач, танцях і творчості композиторів Грузії та Вірменії.	Грузинське чоловіче багатоголосся. Хореографічна лексика грузинських танців. Національний балет Грузії «Сухішвілі». Комітас (Літургія для чоловічого хору). А. Хачатурян (Концерт для скрипки з оркестром). Вірменські мелодії, виконувані на інструменті дудук.
21	Заняття-узагальнення. Подорожуймо самостійно. Театралізовані презентації мистецьких проєктів. Дискусійні платформи. Відео- та аудіовікторини.	Орієнтовні теми: Білоруський ансамбль «Пісняри» під керівництвом В. Мулявіна. Вишивка «болгарським хрестом». Г. Отс – видатний естонський баритон. «Жок» – молдавський танець та ансамбль. Килимарство Румунії. Українські маршрути Ф. Ліста. М. Чюрльоніс: живописна музика і музичний живопис. Гія Канчелі – легенда грузинської музики. Геніальний самоук Ніко Піросмані: життя, любов, картини.
3. Європейський культурний регіон. Україна: повертаємось додому		
22	Вступ. Символ нації – гімн. М. Вербицький і П. Чубинський.	Перше виконання гімну (запис). <i>Актуалізація досвіду учнів:</i> поняття гімну. М. Вербицький – композитор (Літургія. Симфонії-увертюри. Твори для гітари).
23-24	Мистецький край – Західна Україна (мистецька подорож Галичиною, Поділлям, Гуцульщиною, Буковиною, Закарпаттям, Волинною). Архітектурні враження і колорит народного мистецтва. Музична мозаїка. На театральних підмостках.	Архітектурні пам'ятки Львова (площа Ринок, кам'яниця Корнякта, церква Андрія Первозванного, Львівська опера), замки (Кам'янець-Подільський та ін.). Храми Святого Юра в Дрогобичі і Святого духа в Потеличі. Колекція Національного музею народного мистецтва Гуцульщини і Покуття імені Йосафата Кобринського. Твори С. Людкевича («Кавказ»), Є. Станковича («Коли цвіте папороть»), В. Барвінського (твори для ф-но за вибором), М. Вериківського (фільм-опера «Наймичка»), П. Ніщинського («Вечорниці»). Фільм «Назар Стодоля», М. Леонтовича («Козака несуть»). Пісні В. Івасюка, С. Сабадаша, В. Михайлюка. Трембіта. Аркан. Лесь Курбас. Шкільний театр і вертеп: акторська гра, музичне оформлення, сценографія.
25	Мистецька подорож на український Південь (мистецькі скарби Одещини, Миколаївщини, Херсонщини, Запорізького краю). Архітектурні враження. Музично-театральна мозаїка.	Планування Одеси. Оперний театр в Одесі. Потьомкінські сходи. Білгород-Дністровська фортеця. Кам'яна могила. Балет «Лілея» К. Данькевича. Творчість П. Вірського. «Пісня про Одесу» І. Дунаєвського. Митці Одеської оперети. «Катерина» М. Аркаса – початок оперної шевченкіани. Д. Крижанівський. «Рева та стогне Дніпр широкий». Гопак. Музичні інструменти козацтва. М. Куліш: непересічний талант.
26	Легенди Криму. Загадки кримської архітектури. Кримська земля в музичній мозаїці.	Стильове різноманіття кримської палацової архітектури (Бахчисарай, Воронцовський і Лівадійський палаці, Ластівчине гніздо, Палац Дюльбер та інші). Херсонес. Оксана Петрусенко – оперна співачка, виконавиця романсів та народних пісень. Кримськотатарські пісні і танці. Музичний інструментарій і особливості виконання інструментальних мелодій. А. Караманов (музика до фільму «Звичайний фашизм», реж. М. Ромм, твори за вибором).

№	Розділ, тема, навчальний зміст	Орієнтовний мистецький матеріал для сприймання, інтерпретації і практично-творчого опрацювання
27	<p>Линуть думки зі Сходу України. Архітектурна подорож Харківщиною, Луганщиною, Донеччиною. Музична мозаїка. На театральних підмостках.</p>	<p>Конструктивізм в архітектурі Харкова (Будинок Держпрому), пам'ятник Тарасові Шевченку. Стильові особливості Свято-Успенської Святогірської лаври. Вишиванки у колекції Історико-художнього музею Дружківки. М. Петренко. Дивлюсь я на небо. В. Губаренко. Вій; І. Карабиць. Сад божественних пісень. Г. Хоткевич – бандурист, театральний діяч. Г. Квітка-Основ'яненко – драматург і театральний діяч. Водевіль. Мистецьке об'єднання «Березіль». Колекція музею Харківського театру ляльок імені Віктора Афанасьєва.</p>
28-29	<p>Мистецькі перлини української Півночі (мандри Чернігівщиною, Житомирщиною, Сумщиною). Художні скарби Сіверського краю. Музична мозаїка. На театральних підмостках. У просторі кіноекрана: геній із Сосниці.</p>	<p><i>Актуалізація досвіду учнів:</i> особливості хрестовокупольної архітектури православно-го храму. Пам'ятки архітектури Чернігова домонгольського періоду (Борисоглібський собор, Спасо-Преображенський собор, П'ятницька церква). Палацово-парковий ансамбль Качанівки. Колекція раритетів роду Тарновських. М. Березовський. Хоровий концерт «Не отверзи»; Д. Борзнянський. Херувимська; О. Вересай. Дума про правду і кривду; Музичні особливості жанру думи; Л. Ревуцький. Симфонія № 2; Б. Лятошинський. Симфонія № 3. М. Заньковецька – перша народна артистка (ролі). О. Довженко. «Земля».</p>
30-31	<p>У серці України (мистецька подорож Черкащиною, Дніпропетровщиною, Полтавщиною. Зустрічі у Кропивницькому). Художні скарби (архітектура і образотворче мистецтво). Музична мозаїка. На театральних підмостках.</p>	<p>Національний заповідник «Батьківщина Тараса Шевченка». Скульптурний цикл «Шлях Тараса» (скульптор А. Куц). Парк «Софіївка» в Умані. Троїцький собор у Новомосковську (Дніпропетровщина). Іконостас Спасо-Преображенської церкви у Великих Сорочинцях. Опішненська кераміка. Картини К. Білокур. С. Гулак-Артемівський. Запорожець за Дунаєм (дуєт Одарки і Карася, фрагменти за вибором; фільм-опера); М. Лисенко. Молитва за Україну; Ю. Мейтус (біля витоків українського джазу). Пісні О. Білаша, П. Майбороди. І. Котляревський – драматург і актор. Акторська гра М. Щепкіна. «Наталка-Полтавка» (екранізації опери М. Лисенка).</p>
32	<p>«Як тебе не любити, Києве мій». Монументальний літопис міста: архітектура і пам'ятники Києва.</p>	<p>Національні заповідники «Софія Київська», «Києво-Печерська лавра». Володимирський собор. Київський університет імені Тараса Шевченка. Національна опера. Золоті ворота і станція метро «Золоті ворота». Архітектор В. Городецький (пам'ятки в Києві). Пам'ятник Кию, Шеку, Хориву і сестрі їхній Либеді. Пам'ятник князю Володимирі. А. Петрицький «Не сад – місто Київ». Колекція Національного художнього музею України. Марія Приймаченко. Київські мурали.</p>
33	<p>«Як тебе не любити, Києве мій». Музична мозаїка Києва. На театральних підмостках. У просторі екрана.</p>	<p>П. Майборода. Київський вальс; І. Шамо. Як тебе не любити, Києве мій. А. Ведель. Світе тихий (твори за вибором). М. Скорульський. Лісова пісня (фрагменти вистави Національної опери України). Р. Глієр. Концерт для голосу з оркестром (запис виконання Є. Мірошніченко). В. Сильвестров. Присвячення Майдану. Перший стаціонарний український театр Миколи Садовського. Національний театр української драми ім. І. Франка. Гнат Юра – актор і режисер. Творчі портрети акторів і режисерів (за вибором: М. Яковченко, Н. Ужвій, А. Бучма, Б. Ступка, С. Данченко та ін.). Театри сучасного Києва. Колективна проектна робота: Національна студія художніх фільмів імені Олександра Довженка; Українські майстри мультиплікації; Студія «Київнаукфільм».</p>
34-35	<p>Заняття-узагальнення Подорожуймо самостійно: «Нашого віту – по всьому світу»: світове значення творчості митців української діаспори – представників різних куточків України. (Презентація і захист мистецьких проєктів: театралізовані розповіді. Виставка здобутків учнів. Дискусійні майданчики, арт-конкурси тощо). <i>Перевір себе:</i> аудіо- і відеовікторини. Тести.</p>	<p>Орієнтовні теми: Святослав Гординський – народжений у Коломиї. Наша сучасниця – киянка Христина Катракіс. «З піснею через світ»: Олександр Кошиць. Василь Авраменко – «батько українського танцю». «Йде січове військо». Михайло-Орест Гайворонський. Світові обрії «українського Ікара»: киянин Серж Лифар. «Король Королів піаністів» – Володимир Горовиць. Божественний голос Квітки Цісик. Скульптурні новації Олександра Архипенка.</p>